

จดหมายข่าว

ฉบับที่ 7

มิถุนายน 2568

การประชุมประจำปีครั้งที่สามของโครงการ PANDASIA

ภายใต้แนวคิด "แบ่งปันวิสัยทัศน์ แบ่งปันแนวทางแก้ไข เพื่อ
การเตรียมความพร้อมในการรับมือโรคระบาด
ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"
ณ เดอะ เนเชอรัล การ์เดน รีสอร์ท จังหวัดจันทบุรี ประเทศไทย
ระหว่างวันที่ 4-6 มิถุนายน 2568

การประชุมประจำปีครั้งที่สามของโครงการ PANDASIA ได้รวบรวม
นักวิทยาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย พันธมิตรในพื้นที่และ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร จากหลายประเทศและหลากหลาย
สาขาวิชาเพื่อร่วมกันทบทวนความก้าวหน้าของโครงการฯ และ
เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยจัดขึ้นที่ เดอะ เนเชอรัล
การ์เดน รีสอร์ท จังหวัดจันทบุรี ประเทศไทย การประชุมในปี
นี้จัดขึ้นภายใต้หัวข้อ “แบ่งปันวิสัยทัศน์ แบ่งปันแนวทางแก้ไข”
โดยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายร่วมกันลงมือในการสร้างยุทธศาสตร์ที่เน้น
การมีส่วนร่วมเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้ระบบสาธารณสุขและ
การตระหนักรู้เกี่ยวกับโรคระบาดในภูมิภาค

ดร. Hans Overgaard หัวหน้าโครงการ PANDASIA เป็นผู้กล่าวเปิดพิธีการประชุมฯ โดยเน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นของโครงการฯ ใน
การทำงานร่วมกันกับหลายฝ่ายจากหลายสาขาวิชา เพื่อรับมือกับความเสี่ยงของการเกิดโรคระบาดใหญ่ ดร. Overgaard ยังกล่าวว่า
“เมื่อเรามีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เราจะสามารถระบุวิธีการแก้ไขปัญหายั่งยืนได้” ทั้งนี้ ในการกล่าวเปิดพิธีการประชุมฯ ดร. Overgaard
เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการงานวิจัยทางวิชาการ การปฏิบัติงานในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของชุมชน จะช่วยทำให้
ลดความเสี่ยงของโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การประชุมครั้งนี้ได้รับเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญระดับโลกสองท่าน ได้แก่ ศ. ดร. David Hayman และ ศ. ดร. Serge Morand ซึ่งได้ร่วมบรรยายและนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจของโครงการ PANDASIA ในการเสริมสร้างความพร้อมรับมือโรคระบาด ด้วยแนวทางที่เน้นการผสมผสานความรู้ทางวิทยาศาสตร์เข้ากับข้อมูลและข้อเสนอแนะจากชุมชน การบรรยายของทั้งสองท่านยังช่วยเพิ่มมุมมองในระดับสากล ข้อมูลเชิงลึกทางวิชาการ และแนวทางที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ซึ่งล้วนเสริมให้การดำเนินงานของเครือข่ายพันธมิตรในโครงการฯ มีทิศทางที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ท่านแรก ศ. ดร. David Hayman เป็นสมาชิกของคณะผู้เชี่ยวชาญระดับสูงด้านสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health High-Level Expert Panel, OHLEP) และเป็นผู้เชี่ยวชาญทรงคุณวุฒิด้านระบาดวิทยาของโรคติดเชื้อ ในการประชุมนี้ ศ. ดร. Hayman ได้อภิปรายถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดโรคอุบัติใหม่ และแนะนำแนวทางการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นแนวทางหลักของการประเมินความเสี่ยง และการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาดตามแนวคิดของโครงการ PANDASIA นอกจากนี้ ท่านยังได้นำเสนอภาพรวมระดับนานาชาติเกี่ยวกับการเกิดโรคอุบัติใหม่จากสัตว์สู่คน ช่วยให้โครงการฯ สามารถปรับยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับความมั่นคงด้านสุขภาพระดับโลก และงานวิจัยของท่านยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างแบบจำลองและการเฝ้าระวัง เพื่อให้โครงการ PANDASIA สามารถระบุพื้นที่เสี่ยงและพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า “ข้อคิดเห็นเชิงลึกของ ศ. ดร. Hayman ช่วยให้พันธมิตรของโครงการฯ เข้าใจถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคระบาดได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการหาทางแก้ไขที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และสามารถเชื่อมโยงกับระดับโลกได้”

ท่านที่สอง ศ. ดร. Serge Morand ดำรงตำแหน่งผู้ประสานงานโครงการ Health Disease, Ecology, Environment, and Policy หรือ HealthDEEP ซึ่งเป็นโครงการบูรณาการเรื่องสุขภาพ โรคภัย ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และนโยบาย โดย ศ. ดร. Morand มุ่งเน้นการส่งเสริมการสื่อสารระหว่างนักวิทยาศาสตร์กับผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของโครงการ PANDASIA ที่ต้องการนำผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไปสู่การกำหนดนโยบายที่ชุมชนยอมรับและนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ ท่านได้แบ่งปันบทเรียนจาก สปป. ลาว และประเทศไทย เกี่ยวกับการนำนโยบายที่อิงระบบนิเวศมาใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านสาธารณสุข และสร้างช่องทางการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิทยาศาสตร์กับผู้กำหนดนโยบาย ทั้งนี้ งานวิจัยของ ศ. ดร. Morand ในประเทศไทย และ สปป. ลาว สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นสำคัญเชิงภูมิประเทศกับบริบททางนิเวศที่สอดคล้องกับแนวทางของโครงการของ PANDASIA เพราะเป็นแบบอย่างที่ได้รับยอมรับทั้งในเชิงบูรณาการสุขภาพ ความหลากหลายทางชีวภาพ และความยั่งยืน นอกจากนี้ มุมมองเชิงนิเวศของท่านยังช่วยเสริมแนวทางสหวิทยาการของโครงการ PANDASIA ซึ่งผสมผสานข้อมูลทางชีววิทยา สิ่งแวดล้อม และข้อมูลพฤติกรรมในการวิเคราะห์เข้าไว้ด้วยกัน “ประสบการณ์ของ ศ. ดร. Morand แสดงให้เห็นว่าความรู้ด้านนิเวศวิทยาและการบริหารจัดการในพื้นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อยกระดับการรับมือกับโรคระบาดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น” โดยสรุป ผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านได้ส่งเสริมความน่าเชื่อถือด้านวิชาการและนโยบายให้การประชุมครั้งนี้ และยังเชื่อมโยงแนวคิดในระดับสากลสู่การลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางจุดเด่นของโครงการ PANDASIA

ในวันสุดท้ายของการประชุมฯซึ่งจัดขึ้นตลอดสามวัน พันธมิตรของโครงการฯ ได้ร่วมกันนำเสนอผลการดำเนินงานภาคสนาม และความคืบหน้าของแต่ละกิจกรรม อาทิ การเก็บตัวอย่างและเฝ้าระวังโรคในสัตว์ การวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการและวิเคราะห์ข้อมูล พันธุกรรม การพัฒนาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อประเมินความเสี่ยงของโรคจากสัตว์สู่คน การวิจัยด้านการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในชุมชน ตลอดจนการบริหารจัดการและความร่วมมือระหว่างกลุ่มพันธมิตร การนำเสนอเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการระหว่างงานวิจัยทางห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และความรู้ในท้องถิ่น ซึ่งล้วนเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมการเตือนภัยล่วงหน้าของโครงการฯ

นอกจากนี้ PANDASIA ได้มีการดำเนินงานวิจัยในประเทศไทยซึ่งถือเป็นพื้นที่รอยต่อทางภูมิศาสตร์ระหว่างป่าที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและเขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่น จึงทำให้เป็นพื้นที่สำคัญที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน ในการนี้ หน่วยงานพันธมิตรในระดับท้องถิ่นที่ได้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ด้วย อันได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสถานเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเขาซอยดาว และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จากโครงการฯ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่

ดังนั้น การประชุมภายใต้แนวคิด “แบ่งปันวิสัยทัศน์ แบ่งปันแนวทางแก้ไข” จึงสะท้อนมากกว่าความร่วมมือระหว่างทีมพันธมิตรของโครงการฯ แต่เป็นการร่วมคิดและดำเนินงานร่วมกับชุมชน กับผู้กำหนดนโยบาย และกับผู้มีบทบาทในสังคม เพื่อสร้างให้เกิดความไว้วางใจและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม อีกทั้งโครงการ PANDASIA ยังให้ความสำคัญกับแนวคิดที่ว่า “วิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดไม่ได้มาจากการสั่งการจากผู้มีอำนาจหรือผู้บริหารระดับสูง แต่เริ่มจากชุมชนที่ประกอบด้วยผู้คนที่มีความไว้วางใจกันและอาศัยอยู่ร่วมกัน” และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานใด ๆ ได้ โดยที่โครงการฯ ต้องการเสริมสร้างให้ชุมชนพร้อมรับมือป้องกันโรคระบาดในอนาคตและสามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ โครงการ PANDASIA ได้ดำเนินงานวิจัยโดยสถาบันชั้นนำ 10 แห่งจากทั้งยุโรปและเอเชีย ได้แก่ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์เพื่อชีวิตแห่งนอร์เวย์ สถาบันสัตว์แพทย์แห่งนอร์เวย์ มหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก สถาบันไลบ์นิซเพื่อการวิจัยสวนสัตว์และสัตว์ป่า สถาบันสุขภาพประชากรวูล์ฟสัน แห่งมหาวิทยาลัยควีนแมรีแห่งลอนดอน มหาวิทยาลัยอูเมอ สถาบันการจัดการสารสนเทศโนวามหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และบริษัท สุภา เซเว่นดีวัน จำกัด

